

06/2011

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTORAPORTEJA

Työeläkkeiden rahoitus vuonna 2010



Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

06/2011

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTORAPORTTEJA

Työeläkkeiden rahoitus vuonna 2010

Marja Kiviniemi



Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 010 7511

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 010 7511

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Telephone +358 10 7511

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Edita Prima Oy

Helsinki 2011

ISSN-L 1459-3823

ISSN 1459-3823 (painettu)

ISSN 1798-7466 (verkkojulkaisu)

LUKIJALLE

Tässä tilastoraportissa kerrotaan työeläkkeiden rahoituksen peruspiirteet vuonna 2010 ja esitetään aiheeseen liittyviä tilastolukuja muun muassa maksetuista eläkkeistä, niiden rahoittamiseksi kerätyistä vakuutusmaksuista, kertyneistä eläkevaroista ja eläkelaitosten sijoitustoiminnasta. Raportin liitteeksi on koottu aiheeseen liittyviä keskeisimpiä tilastosarjoja vuosilta 2008–2010. Tilastoliitteen kokoamisessa on ollut mukana Eläketurvakeskuksen asiantuntija Eeva Puuperä.

Työeläkevaroja oli vuoden 2010 lopussa yhteensä 138 miljardia euroa, mikä oli lähes 80 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tarkasteluvuoden aikana talouskasvu voimistui ja sijoitukset tuottivat hyvin. Nettotuotot käyvin arvo in olivat 11,2 prosenttia. Lakisääteisten työeläkemenojen osuus bruttokansantuotteesta oli 10,8 prosenttia ja palkkasummasta 25,6 prosenttia.

TyEL-eläkelaitoksia ja Merimieseläkekassaa koskevan määräaikaisen lain (853/2008) voimassaoloa jatkettiin keväällä (327/2010) vuoden 2012 loppuun saakka, koska lain todettiin edistäneen eläkelaitosten toimintapääomien ja vakavaraisuuksien vahvistumista. Vakavaraisuusrajan laskemista ja vastuuvelan kattamista koskevia säädöksiä (219/2011) muutettiin myös vuonna 2011. Lisäksi parhaillaan valmistellaan ehdotuksia vakavaraisuussääntelyn jatkokehittämisestä.

Valtion eläkeasioiden hoitaminen päätettiin siirtää Valtiokonttorista Kevaan 1.1.2011 alkaen. Kevan hoidettavaksi tulee vuoden 2012 alusta myös evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeiden käsittely. Siirrot eivät koske eläkkeiden rahoitusta eivätkä eläkevarojen sijoittamista.

Helsingissä joulukuussa 2011

Eläketurvakeskus

Raportissa käytetyt lakilyhenteet:

TyEL Työntekijän eläkelaki

YEL Yrittäjän eläkelaki

MYEL Maatalousyrittäjän eläkelaki

MEL Merimieseläkelaki

KuEL Kunnallinen eläkelaki

VaEL Valtion eläkelaki

KiEL Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki

Säädös 853/2008: Laki lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten vanhuuseläkkeiden rahastointia ja toimintapääomaa koskevien säännösten väliaikaisesta muuttamisesta

Säädös 327/2010: Laki lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten vanhuuseläkkeiden rahastointia ja toimintapääomaa koskevien säännösten väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Säädös 219/2011: Laki eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuvelan kattamisesta annetun lain muuttamisesta

SISÄLTÖ

1 Työeläkkeiden rahoituksen pääperiaatteet	7
2 Vakuuttamisvelvollisuus	8
3 Työeläkemaksut	9
4 TyEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus	10
4.1 Eläkekohtainen rahoitustekniikka	11
4.2 TyEL-vakuutusmaksu ja sen osat	12
4.3 Vastuovelka / Eläkevastuu.....	13
5 MEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus	14
6 KuEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus	15
7 VaEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus	16
8 KiEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus	17
9 YEL:n ja MYEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus	18
10 Työeläkevarat ja sijoitustoiminta	19
10.1 TyEL- ja MEL-eläkelaitosten vakavaraisuus ja siihen liittyvät säännökset	21
10.2 TyEL- ja MEL-eläkelaitosten rahastonsiirtovelvoite ja siihen liittyvät kertoimet	21
11 Tilastolähteet ja luokitukset	22
Liitetaulukot	24
Taulukko 1. Eläkelaitosten lakikohtaiset maksutulot ja työeläkemenot vuonna 2010, yksityinen ja julkinen sektori erikseen.	
Taulukko 2. Keskimääräisen perustariffin mukaisen TyEL-vakuutus- maksun osat.	
Taulukko 3. Vakuutusmaksuprosentit.	
Taulukko 4. Palkat ja työtulot, milj. euroa.	
Taulukko 5. Työeläkemaksutulo eläkelaitosten tilinpäätöstietojen mukaan, milj. euroa.	
Taulukko 6. Kokonaisliikekulut, ETK:n kustannusosuudet, milj. euroa.	
Taulukko 7. Eläkelaitosten maksamat eläkkeet milj. euroa.	
Taulukko 8. Kunkin eläkelain mukaan karttunut eläkemeno, milj. euroa.	
Taulukko 9. Vastuovelka eläkelaitosten tilinpäätöstietojen mukaan, milj. euroa.	

- Taulukko 10. Keskimääräinen vakavaraisuusaste ja perustekorko, %.
- Taulukko 11. Sijoituskanta eläkelaitosryhmittäin, mrd. euroa.
- Taulukko 12. Sijoitusjakaumat eläkelaitosryhmittäin, %.
- Taulukko 13. Sijoitusten nettotuotot käyvin arvoon, %.
- Taulukko 14. Sijoitustuotot käyvin arvoon keskimäärin vuosilta 1998–2010 ja 2006–2010, %.

1 Työeläkkeiden rahoituksen pääperiaatteet

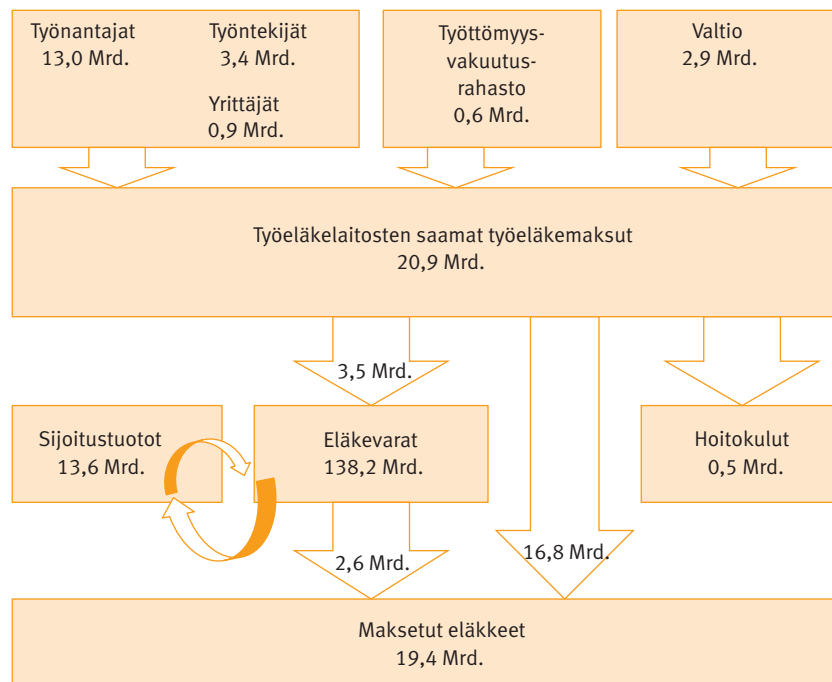
Lakisääteiset työeläkkeet rahoitetaan joko kunkin vuoden työeläkemaksuilla eli jakojärjestelmällä tai osittain rahastoivalla periaatteella, jolloin niihin käytetään sekä työeläkemaksuja että aiemmin kerättyjä rahastoja. Osittain rahastoivalla tekniikalla kustannetaan yksityisalojen palkansaajien eläkkeet. Merimieseläkkeiden kustannuksiin osallistuu lisäksi valtio maksamalla kolmanneksen eläkemenosta. Valtio osallistuu myös yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkkeiden kustannuksiin maksamalla niistä sen osan, joihin jakojärjestelmällä kerätyt vakuutusmaksut eivät riitä. Julkisalujen eläkkeet rahoitetaan puskurirahastoilla tuetuilla jakojärjestelmillä.

Työeläkelaitokset maksavat palkansaajien eläkkeet työnantajilta ja työntekijöiltä perimällä eläkemaksuilla. Palkattomilta päiväraha-ajoilta karttuneiden eläkeosien kustannuksiin osallistuvat kaikki eläkelaitokset. Yksityisalojen palkansaajien eläkkeisiin käytetään jatkuvasti myös ennakoon kerättyjä työeläkevaroja ja niille saatuja tuottoja. Työttömyysvakuutusrahasto kustantaa työttömyys- ja koulutuspäivärahojen sekä vuorottelukorvausten perusteella karttuvaa eläketurvaa. Lisäksi valtio korvaa eläkelaitoksille niiden maksamat työeläkkeisiin liittyvät etuudet opiskelujaloilta ja alle kolmevuotiaiden lasten hoitamisen ajoilta.

Kuvassa 1 on esitetty yksinkertaistettuna työeläkkeisiin liittyvät rahavirrat vuodelta 2010 ja tämän raportin liitteenä taulukossa 1 on tilastoitu kaaviota vastaavat lakikohtaiset maksutulo- ja eläkemeno-osuudet.

Kuva 1.

Työeläkemaksut, eläkevarat ja eläkemenot vuonna 2010, mrd. euroa.



Työeläkevakuuttajien lukumäärä vuoden 2010 lopussa oli 38 ja vakuutettujen palkkasumma 76 miljardia euroa. Työeläkevakuutusyhtiöitä ja eläkekassoja oli molempia seitsemän, eläkesäätiöitä 15 sekä lisäksi Merimieseläkekassa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Palkkoja ja työtuloja näissä eläkelaitoksissa vakuutetuille kertyi 54 miljardia euroa. Julkisen puolen työeläkeasioista vastasivat valtion, kuntien ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaitosten lisäksi Ortodoksisen kirkon, Suomen Pankin, Kelan toimihenkilöiden ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen työntekijöiden ja viranhaltijoiden eläkeasioiden hoitajat. Julkisen puolen palkkasumma oli yhteensä 22 miljardia euroa.

Kaikki työeläkelaitokset maksoivat vuoden aikana lakisääteisiä työeläkkeitä 19,4 miljardia euroa, josta yksityisalojen osuus oli 12,2 miljardia euroa ja julkisalojen 7,3 miljardia euroa. Työeläkemaksuja kerättiin kaikkiaan 20,9 miljardia euroa. Luvussa ovat mukana Työttömyysvakuutusrahaston eläkejärjestelmään maksamat suoritukset ja valtion kustantamat osuudet. Työeläkevaroja järjestelmässä oli vuoden 2010 lopussa 138 miljardia euroa. Eläkevaroja kertyy ja purkautuu kunkin vuoden aikana rahastoiduista ja maksetuista eläkeristä ja sijoitusomaisuudelle saaduista tuotoista.

Eläkkeet maksetaan pääasiassa *viimeisen laitoksen periaatteen* mukaan eli eläkkeen myöntää ja maksaa eläkelaitos, jossa työntekijä oli viimeksi vakuutettuna ennen eläkkeelle jäämistään. Yksityisalojen eläkejärjestelmässä eläkekohtaisesti etukäteen rahastoitavat varat kerätään kulloinkin siihen eläkelaitokseen, jossa työntekijä on vakuutettuna. Kunkin eläkkeen rahastoitu osuus voi siten olla useamman eläkelaitoksen vastuulla, jos vakuutettu työskentelee eri työnantajien palveluksessa työuransa aikana. Kukin eläkelaitos vastaa aiemmin rahastoimastaan eläkeosasta eläkkeen suorittamisen ajan.

Käytännössä viimeisen laitoksen mukainen tekniikka tarkoittaa sitä, että eläkelaitos, joka aikanaan maksaa eläkkeen, perii muilta eläkelaitoksilta kyseiseen eläkkeeseen mahdollisesti sisältyvät muiden eläkelaitosten vastuulla olevat eläkeosat Eläketurvakeskuksen hoitaman kustannustenjakoselvittelyn avulla. Tätä tekniikkaa ja siihen liittyvää rahaliikennettä selostetaan tarkemmin Eläketurvakeskuksen julkaisuissa *Työeläkkeiden kustannustenjako ja Tilastoraportti vuoden 2010 kustannustenjaosta*.

2 Vakuuttamisvelvollisuus

Työnantaja voi järjestää työntekijöilleen eläkevakuutuksen TyEL-toiminnan osalta joko työeläkevakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai eläkesäätiössä. MEL:n mukainen työskentely vakuutetaan Merimieseläkekassassa.

Yrittäjät vakuuttavat eläketurvansa joko eläkevakuutusyhtiössä tai YEL-toimintaa harjoittavassa eläkekassassa. Maatalousyrittäjien eläkelaitos hoitaa maatalousyrittäjien ja apurahansaajien eläkkeiden vakuuttamista.

Kuntien eläkevakuutuksen jäsenyhteisöt eivät erikseen vakuuta työntekijöitään vaan oikeus KuEL:n mukaiseen eläketurvaan syntyy jäsenyhteisöön kuulumisen myötä. Valtion palveluksessa olevat kuuluvat niin ikään VaEL:n piiriin ilman työnantajan vakuuttamisvelvollisuutta.

Evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa olevien eläketurva määräytyy KiEL:n perusteella ja ortodoksisen kirkon piirissä työskentelevien pääasiassa TyEL:n mukaan työsuhteen alkamisvuodesta riippuen. Suomen Pankin ja muiden pienempien julkisoikeudellisten laitosten työntekijöiden eläketurva pohjautuu soveltuvin osin VaEL:n mukaiseen turvaan.

3 Työeläkemaksut

Työnantajien ja työntekijöiden maksamat eläkemaksuosuudet perustuvat kullekin työntekijälle maksettuun palkkaan. Yleensä työnantaja maksaa pääosan maksusta, mutta merimieseläkelain piirissä työnantajilla ja työntekijöillä on sama maksuprosentti. Yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkemaksut riippuvat heidän työtuloistaan. Taulukossa 1 on esitetty eri eläkelakien mukaiset keskimääräiset vakuutusmaksuprosentit vuonna 2010.

Taulukko 1.

Keskimääräiset työeläkemaksut vuonna 2010.

Palkansaajat	Maksukertymä	Työntekijän osuus	
	% työtulosta	alle 53 v.	vähintään 53 v.
TyEL	21,6	4,5	5,7
MEL	22,0	11,0	11,0
KuEL ¹	28,4	4,5	5,7
VaEL	25,1	4,5	5,7
KiEL	31,5	4,5	5,7
Yrittäjät	% työtulosta	alle 53 v.	vähintään 53 v.
YEL ²	20,1	21,2	22,4
MYEL ³	11,1/10,5	21,2	22,4

¹ KuEL-maksu sisältää palkka- ja eläkemenoperusteiset maksuosat.

² Keskimääräinen YEL-maksuprosentti. Alle ja yli 53-vuotiaiden maksuprosentit ovat yrittäjille vahvistettuja YEL-maksuprosentteja ilman aloittavien yrittäjien maksualennuksia.

³ Maksukertymä-sarakkeessa ensimmäinen luku on maatalousyrittäjien keskimääräinen maksuprosentti ja toinen on apurahansaajien keskimääräinen maksuprosentti. Alle ja yli 53-vuotiaiden maksuprosentit ovat vahvistettuja MYEL-perusprosentteja.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain TyEL-maksujen perusteet, jotka määrittelevät eri maksujen osat. Vakuutusmaksuosia on kuvattu tarkemmin kohdassa 4.2 ja liitteen taulukossa 2.

TyEL-maksun tasoon liittyvät perusteet valmistellaan Työeläkevakuuttajat TELA:n asettamissa työryhmissä työeläkevakuutusyhtiöiden ja Eläketurvakeskuksen tuottamien tilastotietojen ja laskelmien perusteella. Lisäksi maksutasoa käsitellään työmarkkinoiden keskusjärjestöjen eläkeneuvotteluryhmässä. Tällä hetkellä esimerkiksi työeläkemaksua koskevissa neuvotteluissa on sovittu, että TyEL-maksua nostetaan tasaisesti 0,4 prosenttiyksikköä vuodessa aina vuoteen 2014 saakka.

KuEL-järjestelmässä työeläkkeiden rahoitus perustuu pääasiassa kuntien jäsenyhteisöjen yhteisvastuullisiin maksuosuuksiin. Maksua pyritään kuitenkin säätelemään niin, että se vastaa tasoltaan TyEL-maksua lukuun ottamatta eläkemenoperusteista maksun osaa, josta kerrotaan tarkemmin kohdassa 6. Kunta-alojen eläkemaksujen suuruudesta päättää Kevan valtuuskunta.

Valtiolla työnantaja maksaa eläkemaksut Valtiokonttorille, joka tilittää ne hoitokuluosaa lukuun ottamatta Valtion Eläkerahastoon. Eläkkeet maksetaan valtion budjetista, mutta Eläkerahastosta siirretään vuosittain eläkemenojen katteeksi 40 prosenttia valtion eläkkeiden aiheuttamasta menosta. Valtiokonttori vahvistaa VaEL:n mukaiset vakuutusmatemaattiset perusteet eläkemaksun hoitokuluosaa lukuun ottamatta. Hoitokuluosan suuruuden vahvistaa valtiovarainministeriö.

Kirkon eläkejärjestelmän rahoitus perustuu myös työnantajien ja työntekijöiden eläkemaksuihin ja järjestelmää tukeviin puskurirahastoihin. KiEL-eläkemaksujen perusteet vahvistaa kirkolliskokous.

Työntekijöiden eläkemaksuprosentit ovat yhtä suuria sekä yksityisen että julkisen puolen järjestelmissä lukuun ottamatta merimiehiä. Molemmilla sektoreilla työntekijän maksu riippuu iästä ja se on 53 vuoden täyttämisen jälkeen 1,9/1,5-kertaa korkeampi kuin sitä ennen. Työnantajan maksuosuus on vastaavasti matalampi. Korotetulla maksulla katetaan osa 53 vuotta täyttäneiden parempien eläkekarttumisprosenttien aiheuttamista kustannuksista. Vakuutusmaksutasossa vuosittain tapahtuvat muutokset jaetaan puoliksi työnantajan ja työntekijän kesken.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa myös YEL- ja MYEL-maksujen perusteet. Yrittäjien ja maatalousyrittäjien vakuutusmaksuprosentit ovat sidoksissa keskimääräiseen TyEL-maksuun. Yrittäjämaksuista kerrotaan tarkemmin kohdassa 9. Muiden eläkelakien mukaisia maksuja kuvataan kodissa 4–8.

4 TyEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus

Työeläkevakuutusyhtiössä työntekijänsä vakuuttanut työnantaja maksaa yhtiölle vakuutusmaksuna tietyn prosenttiosuuden kunkin työntekijän palkasta. Koska maksun taso on päätetty ennakkoon, siitä saattaa kertyä yli- tai alijäämää, joka siirretään sitä varten varattuihin puskurirahastoihin, joita ovat vakuutusliikettä tasaava tasoitustasausvastuu ja jakojärjestelmäosaa tasaava tasausvastuu.

Vakuutusmaksun tasoa määrättäessä maksu pyritään mitoittamaan siten, että se kattaa työttömyysvakuutusrahaston maksun kanssa kyseisen tilivuoden tasauseläkemenon, rahoitavan vastuuvelan muutoksen, hoitokulut sekä saamatta jääneistä työeläkemaksuista koituvat maksutappiot. Tasauseläkemenon on eläkelaitosten yhdessä jakojärjestelmällä kustantama eläkemenon. Tasauseläkemenon heilahtelujen vaikutusta vakuutusmaksuihin tasataan sitä varten kerätyillä puskurirahastolla (tasausvastuu). Vuonna 2010 tasausvastuu vastasi suuruudeltaan ko. vuoden tasauseläkemenoa eli noin 8 miljardia euroa.

Työnantajille voidaan antaa maksun alennuksena asiakashyvitystä sijoitustoiminnan tuotoista ja mahdollisesta hoitokulujen ylijäämästä, jos eläkelaitosten vakavaraisuus sen sallii. Maksuun voidaan tehdä myös tilapäisiä muutoksia. TyEL-maksun eri osista on kerrottu tarkemmin kohdassa 4.2.

Vuonna 2010 tilapäisen alennuksen ja hyvitykset sisältävät TyEL:n mukaiset maksuprosentit olivat

- työnantajat, keskimäärin 16,9 %
- työntekijät, keskimäärin 4,7 %
 - alle 53-vuotiaat 4,5 %
 - 53 vuotta täyttäneet 5,7 %
- keskimääräinen maksu yhteensä 21,6 %.

Eläkekassassa tai eläkesäätiössä työntekijöilleen eläkevakuutuksen järjestänyt työnantaja maksaa vakuutus- tai kannatusmaksua määrän, joka riittää yhdessä eläkelaitoksen tuottojen kanssa sen vastuuelan muutokseen, eläkkeiden maksamiseen ja eläkelaitoksen muiden kulujen peittämiseen. Maksu joustaa tarvittaessa eläkelaitoksen vakavaraisuudesta riippuen ja sitä voi muuttaa kesken vuotta. Työntekijät maksavat kuitenkin aina sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman maksuosuuden.

Eläketurvakeskuksen tilastoraportissa *Yritysten työeläkemaksut vuonna 2010* esitetään työeläkeyhtiöiden, eläkesäätiöiden ja eläkekassojen tiedoista laskettu vuonna 2010 toteutunut toimialakohtainen, keskimääräinen TyEL-vakuutusmaksuprosentti.

4.1 Eläkekohtainen rahoitustekniikka

Vanhuuseläkkeitä varten rahastoidaan puolen prosentin vuotuista eläkekarttumaa vastaava määrä 18–54-vuotiaiden tekemästä työstä. Lisäksi rahastoituja eläkeosia täydennetään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamalla korotuskertoimilla, jotka on esitetty Työeläkeläkipalvelussa (www.tyoelakelakipalvelu.etk.fi). Täydennykset kohdistetaan tällä hetkellä 55 vuotta täyttäneille. Rahastoimattoman osan eläkkeistä eläkelaitokset kustantavat aikanaan yhteisesti vakuutusmaksun tasausosalla. Vuonna 2010 maksetuista TyEL- ja MEL-vanhuuseläkkeistä oli rahastoitu ennakoon noin 16 prosenttia.

Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeitä eläkelaitokset eivät rahastoi vanhuuseläkkeiden tapaan vuosittaisella ennakkorahastoinnilla vaan vasta kunkin eläkkeen alkaessa eläkelaitos varaa vakuutusmatemaattisin periaattein lasketun erän alkavan eläkkeen maksamista varten. Tiettyjen ansiorajojen alittuessa eläkelaitokset kustantavat työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeitä jakojärjestelmällä. TyEL- ja MEL-työkyvyttömyyseläkkeistä oli rahastoitu ennakoon noin 55 prosenttia ja työttömyyseläkkeistä 70 prosenttia vuonna 2010.

Osa-aika- ja perhe-eläkkeitä ei rahastoida etukäteen vaan ne kustannetaan jakojärjestelmällä. Sillä kustannetaan myös kaikkien eläkkeiden indeksitarkistuksista aiheutuvat menot ja palkattomilta päiväraha-ajoilta karttuneiden eläkeosien kustannukset.

Eläkelajikohtaisista rahoitusperiaatteista kerrotaan yksityiskohtaisemmin Eläketurvakeskuksen julkaisemassa *Työeläkkeiden kustannustenjako* -käsikirjassa.

4.2 TyEL-vakuutusmaksu ja sen osat

TyEL-yhtiöiden vakuutusmaksu koostuu rahastoivan järjestelmän ja jakojärjestelmän mukaisista osista. Maksuun sisältyvillä vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkeosilla kustannetaan näiden eläkelajien rahastoiduista osista syntyvä eläkevastuu. Yhteisesti kustannettavat eläkeosat kustannetaan jakojärjestelmän mukaisella tasausosalla. Tasausosalla kustannetaan lisäksi muun muassa perhe- ja osa-aikaeläkkeet sekä indeksikorotukset.

Muita maksuosia ovat hoitokustannusosa, maksutappio-osa ja lakisääteisten maksujen osa. Viimeksi mainitulla kustannetaan TyEL 180 §:ssä tarkoitetut Eläketurvakeskuksen kustannukset, Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu oikeushallintomaksu sekä Finanssivalvontaa koskevan lain 5 §:n mukainen maksu.

TyEL:n mukaista keskimääräistä kokonaismaksua alentaa hyvitysosa, joka määräytyy työnantajakohtaisesti muun muassa eläkelaitoksen sijoitustoiminnan tuottojen ja liikeyrityksien säästöjen perusteella. Työeläkeyhtiö voi jakaa hyvityksiä sen toimintapääomaan kertyneistä sijoitustuotoista ja hoitokuluylityksestä, jos yhtiön vakavaraisuus sen sallii. Hyvitykset voivat olla enintään 1,1 prosenttia yhtiön toimintapääomasta ja puolet hoitokuluylityksestä. Hyvitykset jaetaan työnantajille puoliksi niiden vakuutusmaksujen suhteessa ja puoliksi vakuutuskohtaisesti kertyneiden rahastojen suhteessa.

Vuonna 2010 työkyvyttömyyseläkemaksuista kertynyttä puskuria purettiin maksun tilapäisellä alennuksella, joka oli työnantajasta riippuen 0–0,6 prosenttiyksikköä ja keskimäärin 0,4 prosenttia palkoista.

Vanhuuseläkeosan suuruuteen vaikuttavat työntekijän ikä ja sukupuoli. Maksulla kerättyjä varoja käytetään aikanaan eläkkeiden vanhuuseläkeosien maksamiseen varoille saatu tuotto ja muut vakuutustekniset tekijät huomioon ottaen.

Työttömyyseläkeosa oli nolla. Työttömyyseläkkeitä ei myönnetä enää vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneille ja jo aiemmin kerättyjen varojen arvioitiin riittävän tarkasteluvuonna maksettuihin eläkkeisiin.

Työkyvyttömyyseläkeosaan vaikuttavat muun muassa työnantajan koko ja toteutuneet työkyvyttömyystapaukset. Vuonna 2010 pienet sopimustyönantajat, joilla työntekijöiden ansiot (vuonna 2008) olivat alle 1,69 miljoonaa euroa, maksoivat vakuutettujen palkkoihin suhteutettua perusprosentin mukaista työeläkemaksua.

Vakuutettujen palkkasumman ylittäessä 1,69 miljoonaa euroa (vuonna 2008) *sopimustyönantajat* maksoivat osittain perusmaksun sijaan kunkin yrityksen työkyvyttömyyseläketapausten aiheuttamien eläkekulujen määrästä riippuvaa, niin sanottua maksuluokkamallin mukaista työkyvyttömyyseläkemaksua. Työnantajan maksuluokka perustui työnantajalle laskettuun riskisuhteeseen, joka saatiin uusien myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden rahastoidun eläkemenon suhteena TyEL:n keskimääräisen riskin mukaiseen teoreettiseen työkyvyttömyyseläkemenoon. Taulukossa 2 on esitetty käytössä olleet maksuluokat ja eri rajat vuonna 2010.

Taulukko 2.

Suurtyönantajien työkyvyttömyyseläkemaksuihin liittyvät maksuluokat TyEL-yhtiöissä vuonna 2010.

Maksuluokka	Maksuluokkien riskisuhderajat	Maksuluokkakerroin	Maksuluokkamaksu, % palkasta
11	vähintään 5	5,50	7,20
10	4,00 – 4,99	4,50	5,90
9	3,00 – 3,99	3,50	4,60
8	2,50 – 2,99	2,75	3,60
7	2,00 – 2,49	2,25	2,90
6	1,50 – 1,99	1,75	2,30
5	1,20 – 1,49	1,35	1,80
4	0,80 – 1,19	1,00	1,30
3	0,50 – 0,79	0,65	0,80
2	0,20 – 0,49	0,35	0,50
1	alle 0,2	0,10	0,10

Vakuutusmaksuun sisältyvä, maksuluokan perusteella määräytyvä työkyvyttömyyseläkeosa lasketaan kertomalla perusmaksu taulukossa esitetyllä maksuluokkakertoimella. Maksuluokka neljä on perusluokka, jossa maksuluokkakerroin on yksi ja maksu vastaa TyEL:n keskimääräistä työkyvyttömyyseläkemaksua.

Tilapäiset työnantajat maksoivat kiinteää maksua. Siihen eivät vaikuttaneet asiakashyvitykset eikä tilapäinen maksunalennus.

TyEL-työnantajat luokitellaan sopimustyönantajiin ja tilapäisiin työnantajiin työnantajan maksamien palkkojen tai työntekijöiden vakinaisuuden perusteella. Sopimustyönantajalla on palveluksessaan vakituista henkilökuntaa. Jos työnantajalla ei ole yhtään vakinaista työntekijää palveluksessaan, ja vakuutettujen palkat ovat alle tietyn rajamäärän (vuonna 2010 kuuden kuukauden palkkasumma alle 7 386 euroa), työnantaja luokitellaan tilapäiseksi työnantajaksi.

Eläkesäätiöt ja eläkekassat kustantavat rahastoidusta työeläkemenosta syntyvän eläkevastuunsa ja osallistuvat yhteisesti kustannettavan TyEL- ja MEL-eläkemenon maksamiseen. Eläkesäätiöissä voi olla käytössä joko työnantajien kesken tasaava kirjanpito tai työnantajakohmainen kirjanpito. Tasaavassa kirjanpidossa työnantajat vastaavat yhdessä kyseisen säätiön eläkemenosta, kun taas työnantajakohmaisessa kirjanpidossa kukin työnantaja vastaa omasta eläkemenostaan. Eläkekassaan kuuluvat työnantajat vastaavat yhdessä eläkemenostaan.

4.3 Vastuuvelka / Eläkevastuu

TyEL-eläkelaitoksille syntyy vastuuvelkaa yksilökohtaisesti rahastoiduista vakuutusmaksuosista. Vastuuvelka on eläkekohtaista velkaa eläkkeensaajille, vaikka sitä ei kerätä yksilöllisille eläketileille. Jakojärjestelmän periaatteilla kustannettaviin eläkkeisiin tai eläkeisiin varaudutaan TyEL:ssä tasausmaksulla ja tasausvastuulla.

Vastuuvelka koostuu maksussa olevia ja tulevia eläkkeitä varten varatuista eristä ja puskurirahastoista. Kunkin eläkelaitoksen velka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaan. Eläkelaitokset kattavat vastuuvelkansa sijoitusomaisuudellaan kulloinkin voimassa olevien säännösten mukaan. Eläkelaitosten yhteenlaskettu TyEL:n mukainen vastuuvelan määrä oli 80 miljardia euroa vuoden 2010 lopussa.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vastuuvelka määräytyy muun muassa vastaisten vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden vastuista sekä alkaneiden vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden vastuista. Vastuuvelkaan luetaan myös vakuutusriskejä tasaavat rahastot, tasausvastuu ja tasoitusvastuu. Sijoitusriskejä puskuroivat työeläkeyhtiöiden vastuuvelkaan sisältyvät osittamattomasta lisävakuutusvastuusta muodostunut vastuu sekä työeläkelaitosten yhteinen puskurirahasto, osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu. Siihen liittyvästä tasausmenettelystä on kerrottu tarkemmin kohdassa 10.2.

Eläkekassojen vastuuvelka ja eläkesäätiöiden vastuuvelkaa vastaava eläkevastuu muodostuvat pääosin samoin kuin yhtiöillä, mutta säätiöillä ei ole tasoitusvastuuta.

Työeläkelaitosten on sijoitettava vastuuvelan katteena olevat varat tuottavasti ja turvallisasti. Sijoitustoiminnasta ja sijoitusten tuottovaatimuksista sekä rahastonsiirtovelvoitteesta kerrotaan tarkemmin kohdassa 10.

5 MEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus

Merimieseläkelain piiriin kuuluvien eläkkeet rahoitetaan työnantajien ja työntekijöiden maksamalla vakuutusmaksuilla osittain rahastoivan tekniikan mukaan. Lisäksi valtio osallistuu merimieseläkkeiden kustannuksiin maksamalla kolmanneksen kunkin vuoden eläkemenoista.

MEL-vakuutusmaksut määräytyvät sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien Merimieseläkekassan maksuperusteiden mukaan. Maksuprosentit eivät riipu TyEL:n tapaan vakuutetun iästä, sukupuolesta tai yrityksen koosta. Vuoden 2010 MEL-maksuprosentit olivat

- työnantajat 11 %
- työntekijät 11 %
- koko maksu 22 % MEL:n mukaisista ansioista.

Merimieseläkelain mukainen eläkemeno oli kaikkiaan 149 miljoonaa euroa, josta TyEL:n vähimmäisturvan ylittävän MEL-ylitteen määrä oli 31 miljoonaa euroa. Valtion osuus merimieseläkkeiden kustannuksista oli 49 miljoonaa euroa.

MEL:n mukaisista eläkkeistä tai eläkeosista lasketaan TyEL:iin verrattava alkaneista ja vastaisista eläkkeistä muodostuva vastuu. Merimieseläkekassan vastuuvelan määrä oli 648 miljoona euroa vuoden 2010 lopussa.

6 KuEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus

Kunnallisen eläkejärjestelmän piirissä ansaitut eläkkeet rahoitetaan KuEL-maksuilla, joita kerätään kunakin vuonna eläkekustannuksiin tarvittava määrä. Maksuilla katetaan myös järjestelmän hallintokuluja ja lisäksi niitä rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten eläkevastuuraastoon. Rahastoiduilla maksuosuuksilla ei ole vastaavaa yhteyttä karttuviin eläkevastuisiin kuin TyEL:ssä. Kevan sijoitusomaisuuden määrä oli lähes 29 miljardia euroa vuoden 2010 lopussa.

KuEL-maksut määräytyvät kunta-aloilla maksettujen palkkojen ja lisäksi myös eläkemenojen perusteella. Sekä työnantajat että työntekijät maksavat KuEL:n *palkkaperusteista* eläkemaksua. Kaikilta työnantajilta peritään palkkaperusteista maksua sama prosenttimäärä. Maksua ei kohdenneta eläkelajeittain eikä se riipu työntekijöiden iästä. Palkansaajien maksuprosentit ovat samat kuin TyEL:ssä, mutta kunta-alojen työntekijöillä 53 vuotta täyttäneiden osuus palkkasummasta on TyEL:iä korkeampi.

Vuonna 2010 keskimääräinen työnantajien ja työntekijöiden yhteenlaskettu palkkaperusteinen eläkemaksuprosentti oli 20,5. Osa työnantajista maksoi lisäksi *eläkemeno- ja varhaiseläkemenoperusteista* maksua. Vuoden 2010 KuEL-maksuprosentit olivat

- työnantajat, keskimäärin 23,6 %
 - palkkaperusteinen eläkemaksu 15,6 %
 - eläkemenoperusteinen maksu 6,7 %
 - varhaiseläkemenoperusteinen maksu 1,3 %
- työntekijät, keskimäärin 4,9 %
 - alle 53-vuotiaat 4,5 %
 - 53 vuotta täyttäneet 5,7 %
- koko maksu keskimäärin 28,4 %.

Eläkemenoperusteista maksua maksoivat vuonna 2010 vain työnantajat, joiden palveluksessa ennen vuotta 2005 olleille maksettiin eläkettä tarkasteluvuonna. Kunkin työnantajan maksuosuus riippui niistä vuoden aikana maksetuista eläkkeistä, jotka olivat karttuneet ko. työnantajan palveluksessa ennen vuotta 2005.

Varhaiseläkemenoperusteista maksuosaa työnantajat maksoivat vuosina 2008–2010 ensimmäistä kertaa alkaneista työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeistä, yksilöllisistä varhaiseläkkeistä ja kuntoutustuista syntyneiden eläkemenojen perusteella. Maksussa oli kolme ”maksuluokkaa”, jotka määräytyivät KuEL-palkkasumman mukaan siten, että suurilla, pienillä ja keskisuurilla työnantajilla oli omat maksuperusteet. Tarkat laskuperusteet on esitetty Eläketurvakeskuksen verkkosivuilla (www.etk.fi -> vakuutusmatemaattiset palvelut).

Periaate vastaa karkealla tasolla TyEL:n maksuluokkamallia, mutta KuEL:n mallissa ovat mukana myös kuntoutustuki ja työhyvinvoinnista huolehtimiseen kannustava kuntoutumishyvitys. Osatyökyvyttömyyseläkkeistä ei aiheudu työnantajille varhaiseläkemenoperusteista maksua.

7 VaEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus

Valtion eläkkeet maksetaan kunkin vuoden talousarvioon varatuista määrärahoista. Valtio-työntekijät ja työntekijät maksavat kuitenkin muiden alojen tapaan työeläkemaksut VaEL:n mukaisista ansioista. Eläkemaksujen laskennan ja perinnän hoitaa Valtiokonttori, jolle kuuluu yhä eläkkeiden rahoitukseen liittyvät vakuutusmatemaattiset tehtävät, vaikka valtion eläkeasioiden hoito siirrettiin vuoden 2011 alussa Kevaan. Valtiokonttori tilittää eläkemaksut Valtion Eläkerahastolle (VER), joka huolehtii maksujen rahastoinnista ja varojen sijoittamisesta.

Valtion Eläkerahasto pyrkii kartuttamaan rahastoituja varoja, kunnes niiden määrä ylittää 25 prosenttiin valtion eläkevastuusta. Vuoden 2010 lopussa eläkevastuu oli yhteensä 90,6 miljardia euroa ja rahastointitavoitteesta oli saavutettu yli 60 prosenttia (13,9 miljardia euroa). VER ei kata eläkevastuita yksilökohtaisesti yksityisalojen tapaan, vaan se on puskurirahasto, joka saa varansa työnantajien ja työntekijöiden eläkemaksuista sekä rahastoiduille varoille saaduista sijoitustuotoista.

VER:sta siirretään valtion talousarvioon vuosittain varoja VaEL-eläkemenojen katteeksi. Siirrettävä määrä on tällä hetkellä 40 prosenttia valtion eläkkeistä aiheutuvista menoista. Sen jälkeen kun rahastointitavoite on saavutettu, päätetään eläkevarojen käytöstä uudelleen. Vuonna 2010 talousarvioon siirrettiin yhteensä 1 473 miljoonaa euroa.

VaEL-maksuprosentit ovat virasto-, laitos- tai yhteisökohtaisia. Valtiolla on vakuutettuihin paitsi valtion työntekijöitä (77 %) myös valtionapua saavien laitosten henkilöstöä (3 %) ja kuntien opettajia (20 %). Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sekä sotilas- että siviilihenkilöstön eläketurva määräytyy valtion eläkelain mukaan. Valtioneuvoston jäsenten ja kansanedustajien eläketurvasta on sen sijaan säädetty erilliset lait.

Valtiotyönantajan eläkemaksu perustuu osittain tariffimaksuun ja osittain sen omiin eläketapauksiin työntekijöiden lukumäärästä riippuen. Työnantajien maksamat eläkemaksut on jaettu kolmeen eri tariffiluokkaan, joista maksu määrätään eri luokkiin kuuluvien henkilöiden eläkemaksujen painotettuna keskiarvona.

Vuoden 2010 VaEL-maksuprosentit olivat

- työnantajat, keskimäärin 20,2 %
 - yleinen tariffiluokka 24,2 %
 - alennettujen eroamis- ja eläkeikien tariffiluokka 31,9 %
 - sotilaseläkeoikeutettujen tariffiluokka 34,5 %
- työntekijät, keskimäärin 4,9 %
 - alle 53-vuotiaat 4,5 %
 - 53 vuotta täyttäneet 5,7 %
- koko VaEL-maksu keskimäärin 25,1 %.

VaEL-kokonaismaksu sisältää myös hoitokustannusosan (0,5 %). Sotilaseläkkeiden maksuprosentti on muita ammattiryhmiä korkeampi, koska ko. eläkkeet karttuvat yleensä lyhyessä ajassa alempien eläkeikien takia.

VaEL-maksun pääosat ovat vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkeosat sekä hoitokuluosa. TyEL:stä poiketen valtiolla rahastoidaan myös perhe-eläkemaksua ja indeksikorotukset. Työkyvyttömyyseläkemaksut määräytyvät nykyisin TyEL:n maksuluokkamallin tapaan.

Suuret työnantajat jaetaan yhteentoista eri maksuluokkaan, jotka on esitetty taulukossa 3. Jokaiselle työnantajalle lasketaan niin sanottu riskisuhde, joka kuvaa työnantajan työkyvyttömyysriskiä VaEL:n keskimääräiseen riskiin verrattuna. Työnantajan maksuluokka määräytyy kahden peräkkäisen vuoden toteutuneiden riskisuhteiden keskiarvoina. Maksuluokkamaksu lasketaan kertomalla työkyvyttömyyseläkkeen taulukkomaksu maksuluokkakerroimella. Kuntoutustuet rahoitetaan erikseen kuntoutustukimaksulla.

Taulukko 3.

VaEL:n maksuluokat vuonna 2010.

Maksuluokka	Luokkakerroin (kahden vuoden riskisuhteen keskiarvo)	Maksuluokkakerroin	Keskimääräinen riskimaksu, % palkasta
11	vähintään 4,00	4,50	4,56
10	3,00–3,99	3,50	4,61
9	2,00–2,99	2,50	3,08
8	1,50–1,99	1,75	1,96
7	1,20–1,49	1,35	1,37
6	0,80–1,19	1,00	1,08
5	0,60–0,79	0,70	0,80
4	0,40–0,59	0,50	0,58
3	0,20–0,39	0,30	0,35
2	0,10–0,19	0,15	0,18
1	alle 0,10	0,05	0,06

8 KiEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus

Kirkon eläkejärjestelmän piiriin kuuluvat evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan tai seurakuntayhtymän palveluksessa olevat. Järjestelmän rahoitus perustuu työnantajien ja työntekijöiden maksamiin eläkemaksuihin sekä Kirkon eläkerahastoon. Eläkerahasto saa varansa eläkemaksuista ja sijoitustoiminnan tuotoista.

Eläkerahastolla pyritään turvaamaan eläkkeiden maksaminen ja myös tasaamaan kirkon eläkemaksujen kehitystä tulevaisuudessa. Kirkon eläkerahasto toimii puskuriperiaatteella eikä sitä ole sidottu TyEL:n tapaan yksilökohtaisiin eläkevastuisiin. Sijoitusomaisuutta eläkerahastossa oli 957 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa.

Vuoden 2010 KiEL-maksuprosentit olivat

- työnantajat, keskimäärin 26,60 %
 - työnantajan koosta riippuva maksu 26,37–26,95 %
- työntekijät, keskimäärin 4,95 %
 - alle 53-vuotiaat 4,5 %
 - 53 vuotta täyttäneet 5,7 %
- koko maksu keskimäärin 31,55 %.

Kirkon työnantajien KiEL-maksut vaihtelivat 26,37–26,95 prosentin välillä työntekijöiden lukumäärästä riippuen. Perusmaksujen lisäksi työnantajat maksoivat työkyvyttömyyseläkeistä aiheutuvia omavastuuosuuksia, jotka on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4.

Työnantajien luokittelu KiEL-maksuja varten.

	Työntekijöiden lukumäärä vähintään	Omvastuuosuus %	Työnantajamaksu %
Ryhmä 1	101	25	26,37
Ryhmä 2	51	10	26,75
Ryhmä 3	21	5	26,88
Ryhmä 4	1	2	26,95

Työntekijöiden lukumäärä on työnantajan ilmoittama vakinaisen henkilöstön määrä 30.6. edellisenä vuotena. Vuoden 2010 omavastuuosuus ja työnantajan maksu riippuivat siis siitä, mikä oli vakinaisen henkilöstön määrä 30.6.2009. Ne työnantajat, jotka eivät ole seurakuntia, kuuluvat ryhmään 4.

9 YEL:n ja MYEL:n mukaisten eläkkeiden rahoitus

Yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkelakien mukaan karttuneiden eläkkeiden rahoitus perustuu jakojärjestelmään (vuotuisen maksutuloon) ja valtion osuuksiin. Vuonna 2010 YEL-vakuuttamista hoidettiin työeläkevakuutusyhtiöissä ja neljässä eläkekassassa. Nämä eläkelaitokset ovat yhdessä vastuussa YEL-eläkkeistä. MYEL-vakuuttamista hoitaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Lisäksi valtio maksaa sen osan edellä mainittujen lakien mukaisesta eläkemenosta, johon vakuutusmaksut eivät riitä. YEL:n valtionosuus oli 97 miljoonaa euroa ja MYEL:n 501 miljoonaa euroa vuonna 2010.

Yrittäjille ja maatalousyrittäjille vahvistettavat vakuutusmaksuprosentit ovat sidoksissa keskimääräiseen TyEL-maksuun. Yrittäjien työeläkemaksuprosentti ja MYEL-perusprosentti vastaavat työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräistä työeläkevakuutusmaksuprosenttia ilman 53 vuotta täyttäneiden korotettua maksuosuutta. YEL- ja MYEL-vakuutettujen maksuprosentteihin tehdään 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuo-

den alusta yhtä monen prosenttiyksikön suuruinen korotus kuin 53-vuotiaiden työntekijöiden maksuihin.

Vuoden 2010 YEL-maksuprosentit olivat

- yrittäjät (vakuuttamisessa työtulon alaraja 6 775,60 euroa ja ylärajana 153 875 euroa)
 - alle 53-vuotiaat 21,2 %
 - tai 15,9 %, kun aloittavan yrittäjän alennus
 - 53 vuotta täyttäneet 22,4 %
 - tai 16,8 %, kun aloittavan yrittäjän alennus
- YEL-maksu keskimäärin 20,1 %.

Aloittavat yrittäjät saavat neljän ensimmäisen yrittäjävuoden ajan 25 prosentin alennuksen YEL-maksuistaan. Lisäksi yrittäjät voivat maksaa tietyin edellytyksin 10–100 prosentin suuruisia lisämaksua tai pienentää maksua korkeintaan 20 prosentilla yrityksen taloudellisen tilanteen mukaan. Maksun jousto vaikuttaa vastaavasti eläkkeen karttumiseen. Jos yrittäjä jättää maksamatta vakuutusmaksujaan, ne vähennetään YEL-työtulosta eläkettä laskettaessa.

MYEL-vakuutusmaksu lasketaan vakuutetun henkilökohtaisesta MYEL-työtulosta. Maksu ei jousta YEL:n tapaan.

Vuonna 2010 MYEL-maksuprosentit olivat

- alle 53-vuotiaat maatalousyrittäjät
 - 10,39 %, kun työtulo alle 23 736,44 euroa
 - 21,2 %, kun työtulo yli 37 300,17 euroa
 - maksuprosentti nousee liukuvasti, kun työtulo 23 736,44–37 300,17 euroa
- 53 vuotta täyttäneet maatalousyrittäjät
 - 10,98 %, kun työtulo alle 23 736,44 euroa
 - 22,4 %, kun työtulo yli 37 300,17 euroa
 - maksuprosentti nousee liukuvasti, kun työtulo 23 736,44–37 300,17 euroa
- MYEL-maksu keskimäärin 11,1 %.

Vuoden 2009 alusta lähtien myös tutkijoina ja taiteilijoina toimivien apurahansaajien eläketurva on järjestetty maatalousyrittäjien eläkejärjestelmässä. Apurahansaajien keskimääräinen maksuprosentti vuonna 2010 oli 10,5.

10 Työeläkevarat ja sijoitustoiminta

Eläkelaitoksilla oli työeläkevaroja vuoden 2010 lopussa yhteensä 138 miljardia euroa. Eläkelaitosten sijoituskanta kasvoi vuoden aikana hieman yli 10 prosenttia. Yksityisten alojen työeläkelaitosten sijoituskannan koko oli vuoden lopussa 93 miljardia euroa ja julkisen puolen 45 miljardia euroa.

Eläkevaroilla turvataan osaltaan työeläkkeiden maksamista. Työeläkevarojen tuotot vaikuttavat näiden varojen kehitykseen ja työeläkemaksujen tasoon. Yksityisen puolen työeläkelaitoksilla on oltava sijoitusomaisuutta kunkin eläkelaitoksen vastuuvelan kattamiseen tarvittava määrä tiettyine puskurirahastoineen. Eläkelaitosten velat ylittävät varat ovat eläkelaitosten vakavaraisuutta. Julkisella puolella työeläkevarat eivät ole vastuuvelan katteena vaan rahastoihin kerätyillä varoilla pyritään vakauttamaan työeläkemaksujen tasoa tulevina vuosina.

Työeläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti. TyEL-eläkelaitosten ja Merimieseläkekassan vastuuvelan katteena olevien varojen sijoittamista koskevat säädökset edellyttävät, että sijoitukset tulee hajauttaa monipuolisesti. Lisäksi sijoitustoimintaa säädelään vakavaraisuusmekanismilla, johon kuuluu toimintapääoman lisäksi vakavaraisuuteen perustuvia valvontarajoja. Julkisella puolella ei ole vastaavia säädöksiä, joten sijoitusriskit voivat olla yksityistä puolta suurempia.

Työeläkevaroja on sijoitettu eri omaisuuslajeihin ja niitä on hajautettu sekä kotimaahan että ulkomaille. Vuoden 2010 lopussa Suomessa oli varoista hieman yli kolmannes ja muualla euroalueella vähän alle kolmannes. Euroalueen ulkopuolelle päätyi noin 52 miljardia euroa. Julkisalojen eläkevakuuttajilla lähes puolet sijoituksista oli euroalueen ulkopuolisissa maissa ja Suomessa vajaa 20 prosenttia.

Osakesijoituksia eläkelaitoksilla oli vuoden lopussa kaikkiaan noin 65 miljardia euroa. Määrä oli kolmanneksen edellistä vuotta korkeampi. Julkisalojen työeläkelaitoksilla noteerattujen osakkeiden määrä ylsi yli 40 prosenttiin koko sijoituskannasta. Yksityisellä puolella vastaava luku jäi kymmenen prosenttiyksikköä matalammaksi ollen 31,4 miljardia euroa. Kaikista osakesijoituksista Suomessa oli vajaa neljännes, 15,5 miljardia euroa. Euroalueen ulkopuolella osakesijoituksista oli lähes 60 prosenttia.

Vuoden aikana osakesijoitusten osuus kaikkien eläkelaitosten sijoituskannasta kasvoi lähes kymmenyksellä. Noteerattuja osakkeita, muita osakesijoituksia ja Hedge-rahastoja oli 46 prosenttia. Hedge-rahastojen osuus koko kannasta oli hieman yli neljä prosenttia, 6 miljardia euroa. Yksityisellä puolella Hedge-rahastojen osuus oli noin kuusi prosenttia ja julkisella puolella hieman yli prosentti kaikista sijoituksista.

Eläkelaitosten joukkovelkakirjasijoitukset supistuivat 44 miljardia euroa eli noin kolmanneksen sijoituskannasta. Joukkovelkakirjoista oli Suomeen sijoitettuna runsas 10 prosenttia ja muihin euroalueen maihin 55 prosenttia. Rahamarkkina- ja kiinteistösijoitusten sekä lainojen määrä aleni hieman. Kiinteistösijoituksia oli 10 prosenttia ja sijoituslainoja kolme prosenttia koko kannasta. TyEL-takaisinlainojen osuus säilyi lähes ennallaan, noin 5 miljardissa eurossa, mikä oli nelisen prosenttia kaikista sijoituksista.

Yksityisalojen työeläkesijoitusten nimellinen tuotto vuonna 2010 oli 10,8 prosenttia ja reaalin tuotto 7,6 prosenttia. Julkisella puolella vastaavat prosenttiluvut olivat 12,1 ja 8,9. Aikavälillä 2006–2010 eläkelaitosten keskimääräinen vuosituotto oli 4,4 prosenttia.

10.1 TyEL- ja MEL-eläkelaitosten vakavaraisuus ja siihen liittyvät säännökset

Kunkin eläkelaitoksen vakavaraisuusaste lasketaan sen toimintapääoman suhteena vakavaraisuuslaskennassa käytettävään vastuuvélkaan. Tämä prosenttiosuus vaihtelee huomattavasti eri eläkelaitoksilla. TyEL- ja MEL-eläkelaitokset raportoivat vakavaraisuudestaan Finanssivalvonnalle, jolle eläkelaitosten on ilmoitettava toimintapääomansa sekä määräaikaisen lain mukaan laskettuna että ilman sen suomia tilapäisiä huojennuksia.

Vuoden lopussa TyEL-eläkelaitosten vakavaraisuusaste oli yhteensä 29,4 prosenttia. Vakuutusyhtiöillä vastaava luku oli 28,7, eläkesäätiöillä 42,1 ja eläkekassoilla 40,8. Merimieseläkekassan vakavaraisuusaste oli 41 prosenttia. Ilman tilapäisiä huojennuksia lasketut vakavaraisuusasteet olivat viitisen prosenttiyksikköä edellä mainittuja matalampia.

TyEL-eläkelaitoksia ja Merimieseläkekassaa koskeva määräaikainen laki (853/2008) eläkelaitosten vanhuuseläkkeiden rahastointia ja toimintapääomaa koskevien säännösten väliaikaisesta muuttamisesta oli voimassa myös vuonna 2010. Lain voimassaoloa jatkettiin 1.6.2010 alkaen vuoden 2012 loppuun saakka (HE 5/2010; 327/2010).

Yksityisalojen työeläkkeitä koskevan vakavaraisuussäätelyn uudistamista selvittäneiden työryhmien (laaja-alainen ja asiantuntijatyöryhmä) alkuvuonna 2010 julkaisemissa raporteissa arvioitiin nykyisten säädösten toimivuutta ja kehittämistarpeita. Asiantuntijatyöryhmä ehdotti useita uudistuksia työeläkelaitosten vakavaraisuutta koskevaan lainsäädäntöön.

Uudistukset toteutetaan kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa valmisteltiin nopeasti toteutettavat parannukset, jotka liittyivät muun muassa katesäännöstöön ja täydennyskertoimen määrittämiseen. Muutosta koskevat lait tulivat voimaan 31.3.2011. Toisessa vaiheessa tehdään muutokset, jotka vaativat vielä lisäselvityksiä. Nämä muutokset pyritään toteuttamaan, kun vakavaraisuuden laskentasääntöjä koskeva määräaikainen laki päättyy vuoden 2012 lopussa. Kolmannessa vaiheessa on tarkoitus toteuttaa vakavaraisuusmekanismin ja katesäännösten pitkän aikavälin uudistukset, jotka tulisivat voimaan vuoden 2014 alussa.

10.2 TyEL- ja MEL-eläkelaitosten rahastonsiirtovelvoite ja siihen liittyvät kertoimet

Työeläkelaitosten on oltava riittävän vakavaraisia, jotta ne selviävät eläkevastuistaan myös silloin, kun niiden sijoitusten tuotot laskevat väliaikaisesti. Toisaalta eläkelaitokset joutuvat ottamaan sijoitusriskejä saadakseen hyviä tuottoja. Mitä enemmän riskejä eläkelaitos ottaa sitä enemmän sillä pitää olla toimintapääomaa, jotta se olisi kyllin vakavarainen. Sijoitustoimintaa ja riskinottoa ohjaavat sitä varten annetut säännökset kuten TyEL- ja MEL-vakuuttajien *rahastonsiirtovelvoite*. Se kuvaa eläkelaitosten sijoituksille asetettua tuottovaatimusta, joka määräytyy em. eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden ja toteutuneiden osaketuottojen mukaan.

Rahastonsiirtovelvoite määrätään erikseen kullekin vuosineljännekselle ja se muodostuu eläkelaitosten keskimääräisestä vakavaraisuudesta, osakesijoitusten vuosituotoista riippuvista rahoitusteknisistä kertoimista ja kolmen prosentin rahastokorosta. Jos eläkelaitosten

sijoitukset tuottavat yli rahastonsiirtovelvoitteen, ko. erotus siirretään eläkelaitosten toimintapääomiin kasvattamaan vakavaraisuuksia ja tulevaa rahastonsiirtovelvoitetta. Jos taas sijoitukset tuottavat alle rahastonsiirtovelvoitteen, mekanismi toimii käänteisesti. Osa rahastonsiirtovelvoitteen ylittävistä sijoitustuotoista siirretään mahdollisiin asiakashyvityksiin.

Rahastonsiirtovelvoitteen perusteella eläkelaitosten on myös täydennettävä vuosittain vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkerahastoja rahastokorkoa ja täydennyskerrointa vastaavilla tuotoilla. Lisäksi eläkelaitosten on siirrettävä tietty osa rahastoille saaduista tuotoista *osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen*, joka on yksityisalojen eläkelaitosten yhteinen sijoitusriskejä tasaava puskurirahasto.

Rahastosiirtoihin ja eläkelaitosten keskimääräiseen vakavaraisuuteen perustuvat kertoimet ja perustekorot lasketaan Eläketurvakeskuksessa ja vahvistetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä. Eläketurvakeskus arvioi täydennyskertoimen ja perustekoron eläkelaitosten ilmoittamien vakavaraisuustietojen pohjalta kaksi kertaa vuodessa. Vanhuuseläkevastuiden täydentämiseen tarkoitettu kerroin oli 0,24 vuoden 2010 alussa ja 1.7. tehdyssä arvioissa se oli 0,98. Perustekorko oli vuoden alussa 3,5 prosenttia ja 1.7. lähtien 4,5 prosenttia.

Osaketuottokerroin lasketaan eläkelaitosten Eläketurvakeskukselle ilmoittamien, toteutuneiden osaketuottotietojen perusteella. Kerroin lasketaan aluksi neljännesvuosittain ja koko kalenterivuoden osaketuottokerroin määrätään seuraavan vuoden alussa eri kvartaalien keskimääräisistä osaketuotoista. Vuoden 2010 tiedoista laskettu kerroin oli 20,67 eli yli kymmenen prosenttiyksikköä edellistä vuotta matalampi.

11 Tilastolähteet ja luokitukset

Tässä raportissa esitetyt tilastot perustuvat pääasiassa eläkelaitosten toimintakertomuksiin ja tilinpäätöksiin sekä Eläketurvakeskuksen kustannustenjako- ja rekisteritietoihin. Eläkelaitosten sijoitustoimintaa koskevat tiedot perustuvat pääasiassa Finanssivalvonnan ja Työeläkevakuuttajat TELA:n keräämiin lukuihin.

Eläkelaitosten tilinpäätökset valmistuvat tilinpäätösvuotta seuraavana keväänä ja kustannustenjako puolestaan tehdään tilinpäätösvuotta seuraavana syksynä. Nämä tiedot poikkeavat hieman toisistaan, koska kustannustenjaossa käytetään tarkistettuja vastuutietoja, mutta tilinpäätöksissä osa vastuutiedoista voi perustua eläkelaitosten arvioihin. Esimerkiksi vastaisten vastuiden laskennassa tarvittavat ansiotiedot eivät aina ole lopullisia tilinpäätöshetkellä, vaan ne tarkentuvat vasta myöhemmin keväällä työnantajien vuosi-ilmoitusten yhteydessä.

Lisäksi tilinpäätöksissä on ilmoitettu eläkelaitosten vuoden aikana maksamat eläkkeet, joten esimerkiksi YEL-eläkelaitosten maksamissa eläkkeissä on yleensä mukana TyEL/TEL-, LEL-, TaEL- ja MEL -vapaakirjoja ja mahdollisesti myös julkisella puolella ansaittuja eläkeosia YEL-eläkkeiden lisäksi. Kustannustenjaossa eläkkeitä tarkastellaan sen sijaan eläkelaitos- ja lakikohtaisesti.

Julkisen puolen eläkelaitokset maksavat myös yksityisen puolen eläkkeitä (Vilma) viimeisen laitoksen periaatteen mukaan ja päinvastoin. Vilma-eläkkeet käsitellään Eläketurvakeskuksen kustannustenjakoselvittelyn yhteydessä. Vuonna 2010 yksityisen sektorin työeläkelaitokset maksoivat julkisen puolen eläkkeitä yhteensä 253 miljoonaa euroa ja julkisen puolen eläkelaitokset maksoivat lähes saman määrän, 257 miljoonaa euroa, yksityisen puolen eläkkeitä.

Liitteen taulukossa 7 on esitetty työeläkelaitosten maksamat eläkkeet ja taulukkoon 8 on koottu eri eläkelakien mukaan karttuneet lakikohtaiset eläkeosat (eläkemeno). Raportissa esitetyt eläkemenotiedot perustuvat sekä Eläketurvakeskuksen rekistereistä saatuihin lukuihin että eläkelaitosten kustannustenjakoa varten Eläketurvakeskukselle ilmoitamiin tietoihin.

Liitetaulukot

Taulukko 1.

Eläkelaitosten lakikohtaiset maksutulot ja työeläkemenot vuonna 2010, yksityinen ja julkinen sektori erikseen.

	TyEL ja MEL		YEL		MYEL		Yhteensä	
	Mrd	%	Mrd	%	Mrd	%	Mrd	%
Työeläkemaksu	10,42	95,4	0,77	88,9	0,16	24,2	11,35	91,2
TVR-maksu	0,45	4,1					0,45	3,6
Valtio	0,05	0,4	0,10	11,1	0,50	75,8	0,65	5,2
Yhteensä	10,92	100,0	0,87	100,0	0,66	100,0	12,45	100,0
Eläkemeno	10,66	88,0	0,81	6,7	0,64	5,3	12,11	100,0

	KuEL		VaEL		Muut		Yhteensä	
	Mrd	%	Mrd	%	Mrd	%	Mrd	%
Työeläkemaksu	4,19	96,8	1,66	42,8	0,25	97,3	6,09	72,1
TVR-maksu	0,14	3,2	0,01	0,1	0,01	2,7	0,15	1,8
Valtio			2,21	57,1			2,21	26,2
Yhteensä	4,33	100,0	3,87	100,0	0,26	100,0	8,46	100,0
Eläkemeno	3,32	45,8	3,67	50,7	0,25	3,5	7,25	100,0

	Kaikki yhteensä	
	Mrd	%
Työeläkemaksu	17,4	83,4
TVR-maksu	0,6	2,9
Valtion osuus	2,9	13,7
Yhteensä	20,9	100,0
Eläkemeno	19,4	100,0

TVR-maksu on Työttömyysvakuutusrahaston TyEL 182 §:n perusteella Eläketurvakeskuksen kautta eläkelaitoksille hyvitetty maksu.

Eläkemeno sisältää ns. palkattomilta ajoilta karttuneet osuudet 38 miljoonaa euroa.

Kohta "Muut" sisältää Suomen Pankin, Kelan toimihenkilöiden, Ortodoksisen kirkon ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen työntekijöiden ja viranhaltijoiden eläkkeet.

Lähteet: Eläkelaitosten Eläketurvakeskukselle ilmoittamat tiedot ja eläkelaitosten tilinpäätökset.

Taulukko 2.

Keskimääräisen perustariffin mukaisen TyEL-vakuutusmaksun osat.

Maksukomponentit, % palkoista	2008	2009	2010
Vanhuuseläkeosa	2,9	2,9	2,9
Työkyvyttömyyseläkeosa	1,8	1,6	1,3
Työttömyyseläkeosa	0,0	0,0	0,0
Tasausosa	16,6	16,8	17,1
Muut osat ¹	1,0	1,0	1,0
Arvioitu hyvitys	-0,5	-0,3	-0,3
Tilapäinen alennus ²	-0,7	-0,7	-0,4
Keskimääräinen vakuutusmaksu	21,1	21,3	21,6

¹ Sisältää maksutappio- ja hoitokustannusosan sekä lakisäätteisten maksujen osan.² Työkyvyttömyyseläkemaksuista kertyneen ylijäämän palautus.**Taulukko 3.**Vakuutusmaksuprosentit¹.

Vuosi	TyEL	KuEL	VaEL	KiEL	Työntekijän osuus ²		MEL ³	YEL/MYEL ⁴		YEL Keskim.	MYEL ⁵ Keskim.
					Alle 53 v.	53 v. täyt.		Alle 53 v.	53 v. täyt.		
2008	21,1	28,1	24,4	31,1	4,1	5,2	22	20,6	21,7	19,3	10,6
2009	21,3	28,2	25,1	31,3	4,3	5,4	22	20,8	21,9	19,6	10,8/10,3
2010	21,6	28,4	24,9	31,5	4,5	5,7	22	21,2	22,4	20,1	11,1/10,5

¹ Arvioituja keskimääräisiä vakuutus-/eläkemaksuprosentteja. KuEL-maksu sisältää palkka- ja eläkemenoperusteiset maksun osat.² Työntekijän maksuosuus, joka sisältyy TyEL:n, KuEL:n, VaEL:n ja KiEL:n mukaisiin maksuprosentteihin.³ MEL:n maksuprosentista työntekijän osuus on puolet (11 %) samoin työnantajan (11 %).⁴ Vahvistetut maksuprosentit.⁵ Vuonna 2010 maatalousyrittäjien keskimääräinen maksuprosentti oli 11,1 ja apurahansaajien 10,5. Vastaavat luvut vuotta aiemmin olivat 10,8 ja 10,3.**Taulukko 4.**

Palkat ja työtulot, milj. euroa.

	TyEL	MEL	KuEL	VaEL	KiEL	YEL	MYEL	Kaikki ¹ yhteensä
2008	48 907	308	13 463	6 541	478	3 547	1 318	74 866
2009	47 313	289	14 106	6 756	493	3 736	1 399	74 408
2010	48 374	282	14 730	6 573	504	3 836	1 452	76 069

¹ Sisältää myös Suomen Pankin, Kelan toimihenkilöiden, Ortodoksisen kirkon ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen työntekijöiden ja viranhaltijoiden palkat.

Taulukko 5.

Työeläkemaksutulo eläkelaitosten tilinpäätöstiетоjen mukaan, milj. euroa.

	TyEL	MEL ¹	Yhteensä	TVR ²	MEL valtionosuus
2008	10 306	58	10 364	291	44
2009	9 976	55	10 031	430	47
2010	10 364	53	10 417	452	49

¹ Ilman valtion osuutta eläkemenosta.

² Eläkelaitoksille maksetut työttömyysvakuutusrahaston maksun erät.

	KuEL	VaEL	Valtion talousarviosta ¹	KiEL	TVR
2008	3 788	1 618	1 995	149	88
2009	3 982	1 696	2 136	154	133
2010	4 187	1 656	2 212	159	148

¹ Valtion talousarviosta rahoitettava eläkemenon nettoerä.

Ortodoksisen kirkon, Suomen Pankin, Kelan toimihenkilöiden ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen työntekijöiden ja viranhaltijoiden eläkkeitä koskevien eläkejärjestelmien maksutulo oli 94 milj. euroa vuonna 2010.

			YEL ja MYEL yhteensä	Valtion osuus	
	YEL	MYEL		YEL	MYEL
2008	691	140	831	51	458
2009	735	151	886	85	493
2010	774	160	934	97	501

Taulukko 6.

Kokonaisliikekulut, ETK:n kustannusosuudet, milj. euroa.

	TyEL liikekulut	ETK	Yhteensä	MEL liikekulut	ETK	Yhteensä
2008	290,2	39,3	329,5	5,8	0,1	5,9
2009	304,3	40,2	344,5	7,0	0,1	7,1
2010	316,0	32,8	348,8	7,8	0,2	8,0

	KuEL liikekulut	ETK	Yhteensä	VaEL liikekulut	ETK	Yhteensä	KiEL liikekulut	ETK	Yhteensä
2008	46,5	2,8	49,2	27,7	1,4	29,1	3,5	0,1	3,6
2009	46,8	2,9	49,7	30,5	1,4	31,9	4,4	0,1	4,5
2010	53,0	6,2	59,2	24,5	2,8	27,3	5,1	0,2	5,3

	YEL teoreettiset hoitokulut	ETK	Yhteensä	MYEL ² liikekulut	ETK	Yhteensä
2008	48,9	2,6	51,5	16,8	0,6	17,4
2009	51,9	3,0	54,9	16,8	0,5	17,3
2010	54,4	2,5	56,9	15,7	0,8	16,5

Liikekulut sisältävät korvaustoiminnan hoitokulut ja liikekulut ilman ETK:n kustannuksia. TyEL:n mukaiset liikekulut on laskettu vähentämällä eläkelaitosten tilinpäätöstietojen mukaista liikekuluista YEL-laskuperusteiden mukaiset teoreettiset hoitokulut. MYEL-luvut sisältävät pelkät MYEL-hoitokulut ilman MATA- ja LUTU-kuluja.

Taulukko 7.

Eläkelaitosten maksamat eläkkeet milj. euroa.

	TyEL-vakuutajat	Merimies-eläkekassa	Keva	Valtiovastuu	Kirkko	Muut julkiset	YEL-vakuutajat	Mela	Yhteensä
2008	8 694	116	2 933	3 249	123	98	924	685	16 824
2009	9 613	124	3 248	3 460	136	109	1 035	731	18 455
2010	10 120	129	3 450	3 547	145	115	1 112	744	19 360

Luvut sisältävät eri eläkelaitosten maksamat sekä yksityisen että julkisen puolen eläkelakien mukaiset eläkeosat sekä opiskelun, lastenhoidon ja muiden palkattomien aikojen perusteella kertyneet osat. Tiedot perustuvat Eläketurvakeskuksen eläkerekisteriin.

Taulukko 8.

Kunkin eläkelain mukaan karttunut eläkemeno, milj. euroa.

	TyEL	MEL	KuEL	VaEL	KiEL	Muut julkiset	YEL	MYEL	Yhteensä
2008	9 002	132	2 851	3 337	121	98	698	584	16 824
2009	9 964	143	3 138	3 576	132	109	768	624	18 455
2010	10 514	149	3 317	3 674	139	115	812	639	19 360

Luvut sisältävät eri eläkelaitosten maksamat sekä yksityisen että julkisen puolen eläkelakien mukaiset eläkeosat sekä opiskelun, lastenhoidon ja muiden palkattomien aikojen perusteella kertyneet osat. Tiedot perustuvat Eläketurvakeskuksen eläkerekisteriin ja eläkelaitosten kustannustenjakoa varten ilmoittamiin tietoihin.

Taulukko 9.

Vastuuvelka eläkelaitosten tilinpäätöstiетоjen mukaan, milj. euroa.

	TyEL	MEL	Yhteensä	YEL	MYEL
2008	69 999	564	70 563	76/128 ¹	22
2009	76 246	599	76 845	76/127 ¹	27
2010	79 923	648	80 571	76/127 ¹	36

YEL:n vastuu laskettu ETK:ssa.

¹ Sisältää lisäturvan.

Taulukko 10.

Keskimääräinen vakavaraisuusaste ja perustekorko, %.

	TyEL		MEL	
	Vakavaraisuusaste, %		Vakavaraisuusaste, %	
	huojennettu	ilman huojennuksia	huojennettu	ilman huojennuksia
2008	16,2	11,5	22,1	17,2
2009	24,1	19,1	29,6	24,4
2010	29,4	24,3	41,0	35,4

Vakavaraisuusaste = eläkelaitoksen toimintapääoma prosentteina vakavaraisuuslaskennassa käytetystä vastuuvelasta.

Lähde: Vakavaraisuusaste on laskettu eläkelaitosten Eläketurvakeskukselle toimittamista TyEL- ja MEL-vakavaraisuustiedoista.

	Perustekorko, %	
	1.1–30.6.	1.7.–31.12.
2008	6,25	4,75
2009	3,0	3,0
2010	3,5	4,5

Taulukko 11.

Sijoituskanta eläkelaitosryhmittäin, mrd. euroa.

	Eläkevakuutus- yhtiöt	Eläkesäätiöt ja eläkekassat	Yksityinen sektori	Julkinen sektori	Kaikki
2008	65,6	6,5	72,9	32,3	105,1
2009	78,0	6,6	85,5	39,4	124,9
2010	86,7	5,4	93,1	45,1	138,2

Lähde: TELA (www.tela.fi 10.10.2011).

Taulukko 12.

Sijoitusjakaumat eläkelaitosryhmittäin, %.

	Eläkevakuutusyhtiöt			Eläkesäätiöt ja eläkekassat		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Rahamarkkinasijoitukset	6,0	5,1	4,9	17,9	18,4	6,3
Lainat	9,2	10,2	9,2	4,2	2,8	1,6
Joukkovelkakirjat	41,1	36,3	28,0	32,6	31,7	35,6
Kiinteistöt ja osakkeet	14,0	12,8	12,2	16,0	16,7	16,2
Hedge-rahastot	6,9	6,0	6,1	3,7	2,4	2,9
Muut osakesijoitukset	6,8	5,0	6,1	4,5	2,0	3,4
Noteeratut osakkeet	16,0	24,6	33,7	21,1	25,9	33,9
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

	Yksityinen sektori			Julkinen sektori			Kaikki		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Rahamarkkinasijoitukset	7,1	6,1	4,9	6,4	5,4	4,9	6,9	5,9	4,9
Lainat	8,6	9,6	8,7	2,6	2,4	2,3	6,8	7,3	6,6
Joukkovelkakirjat	40,2	35,8	28,3	43,2	40,9	39,2	41,1	37,4	31,9
Kiinteistöt ja osakkeet	14,4	13,2	12,6	8,1	6,3	5,4	12,5	11,1	10,2
Hedge-rahastot	6,6	5,7	5,8	1,3	0,9	1,3	5,0	4,2	4,4
Muut osakesijoitukset	6,6	4,8	5,9	3,5	2,5	3,3	5,6	4,0	5,0
Noteeratut osakkeet	16,6	24,9	33,8	34,8	41,6	43,7	22,2	30,2	37,0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Lähde: TELA (www.tela.fi 19.10.2011).

Taulukko 13.*Sijoitusten nettotuotot käyvin arvo-in, %.*

	Eläke- vakuutus- yhtiöt	Eläke- säätiöt	Eläke- kassat	Merimies- eläke- kassa	Keva	Valtion eläke- rahasto	Kirkon keskus- rahasto	MELA	Yhteensä
2008	-15,2	-13,6	-12,9	-15,2	-20,6	-15,8	-17,6	-12,0	-16,4
2009	13,9	15,9	10,4	13,6	18,9	16,4	18,4	17,4	15,1
2010	10,6	11,9	12,3	13,7	12,3	11,7	13,8	11,6	11,2

Lähde: TELA ja Eläketurvakeskus.

Taulukko 14.*Sijoitustuotot käyvin arvo-in keskimäärin vuosilta 1998–2010 ja 2006–2010, %.*

	Eläkevakuutus- yhtiöt	Eläkesäätiöt ja eläkekassat	Julkinen sektori	Kaikki ¹
1998–2010	5,7	6,4	5,6	5,7
2006–2010	4,3	4,6	4,7	4,4

¹ Sisältää myös Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen.

Lähde: TELA (www.tela.fi 5.10.2011).

